

Hz MUHAMMED(s.a.a.)'in AHLÂKÎ KİŞİLİĞİ

<"xml encoding="UTF-8?">

Hz MUHAMMED(s.a.a.)'in AHLÂKÎ KİŞİLİĞİ

Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed (s.a.a.)'in hayat ve kişiliğini Müslümanlar için en iyi örnek olarak göstermiş[1] ve bu nedenle Ashab-ı Kiram O'nun hayatını titizlikle izlemişler; bu hayatı hem bizzat kendi yaşayışlarına örnek almışlar, hem de sonraki kuşaklara büyük bir gayret ve itina ile taşımışlardır.

Kusursuz bir anlatım yeteneğine sahip olan Hz Peygamber (s.a.a.), bütün hayatı boyunca yalnızca gerçeği söylemiş ve söylediklerini harfi harfine yaşamıştır. O, sürekli olarak tatlı dilli, güler yüzlü ve hoşgörülü olmuş; bununla beraber, her söylediğini saygı ile dinletmeyi de başarmıştır.[2]

Peygamberimiz (s.a.a.)'in ahlâkının en önemli özelliği, Allah (c.c.) vergisi oluşudur. O, üstün kişiliğindeki bütün güzel özellikleri, çalışarak, emek vererek veya bunların özel bir eğitimini alarak kazanmış değildir. O'nun ahlâkı, Allah (c.c.) tarafından kendisine ihsan ve ikram edilmiştir. Yüce Allah (c.c.), O'nu bütün insanların örnek alacağı hatasız, kusursuz, eksiksiz ve seçkin bir ahlâkta yaratmıştır.

O, dünyaya gözünü açıp kapayınca kadar hep aynı huy ve ahlâk üzerinde yaşamıştır. O'ndaki güzel özellikler yaratılışında vardı. O'nu eğiten, edep ve ahlâkın en üstün özellikleriyle donatan Allah (c.c.)'dir.

İşte bundan dolayı, O'nu kendisine örnek seçen insan, O'nu ne kadar taklit edebilirse, o kadar çok yararlanır ve O'ndan aldığı bereket de o oranda çoğalır.

Peygamberimiz (s.a.a.)in ahlâkının en belirgin özelliklerinden birisi de, insan yaratılışında var olan birbirine zıt ve ters huyları en mükemmel şekilde bağdaştırıp, bütün duyguların ideal noktasını bulmasıdır. Hiçbir şekilde aşırılığa kaçmadan, orta yola ve doğruya ulaşmasıdır.

Bazı anlar olmuş, en cesur bir kahraman olarak, düşmanın kat kat üstünlüğüne hiç aldırmadan, binlerce düşmana tek başına meydan okumuştur. Fakat bu halinde bile yumuşak kalpliliğini ve merhametini geri bırakmamıştır. Mesela bir savaş sonrası, öldürülmüş olarak gördüğü düşman çocuklarına o kadar acımişti ki, düşman da olsa çocukların öldürülmemesi gerektiğini, çünkü onların suçsuz ve cennetlik olduklarını haber vermişti.

Peygamberimiz (s.a.a.), herkesin arzu edip de bir türlü ulaşamadığı en üstün değerleri ve olgunluğu mükemmel bir şekilde ümmetine göstermiştir ve bütün insanlığın gözleri önüne sermiştir.

O, bütün insanlığın kurtuluşu ve İslâm'ın dünyaya yayılması gibi yüce bir amaç için zihnini yorarken; bu arada binleri bulan ve Arabistan'ın her tarafına yayılan ümmetinin halini ve işlerini düşünürken; çevresinde bulunan yoksul ve fakir müslümanları hiçbir zaman unutmamış; kendi çocuklarının eğitim ve ihtiyaçlarını da ihmal etmemiştir. Birincisini önemli görürken diğerini küçümsememiştir.

Bu kadar ağır ve sorumluluk isteyen bir görev üzerinde bulunduğu halde, O yine kendisini Rabbine vermiş, günlerinin ve gecelerinin büyük bir bölümünü O'na ibadet ve zikirle geçirmiştir.

Kalbi her an Allah (c.c.)'a bağlıdır. Bu haliyle dünya ile ilişkisini kesmiş gibi görünse de, yine O dünyanın içindedir. Bütün işlerinde Allah (c.c.)'ın rızasını gözetmiştir.

Peygamber Efendimiz, dava arkadaşlarını (sahabileri) gözü gibi korumuş, onlara ana-babalarından görmedikleri şefkat ve yakınlığı göstermiş, kendi şahsına yapılan kötülük ve eziyetleri affetmiş onlardan intikam almayı düşünmemiştir. Kendisini öldürmek için tuzak kuranları yakaladığında serbest bırakmış, Ama Allah (c.c.) düşmanlarını asla bağışlamamış, onların yakasını bırakmamıştır.

İnancı bozuk, fakat dışarıdan müslüman gibi gözüken münafıkların kalbine sürekli olarak Cehennem korkusunu vermiş, ahiretteki acı hallerini hatırlatmıştır.

İslâm toprakları, güneyde Yemen'e ve kuzeyde Suriye ve İran'a dayandığı sırada Peygamberimiz, Arabistan'ın hakimi idi. Savaş sonrası düşmanın bırakıp gittiği mallar (ganimetler) mescidin içini doldururken, en kıymetli mallar müslümanların ellerine geçtiği halde,

yine O kuru bir hasırın üzerinde yatacak kadar engin ruhlu; içerisi ot dolu bir yastığa yaslanacak kadar mütevazi; her türlü imkan varken açlık sıkıntısı çekecek kadar tok gönüllü ve kanaatkâr idi.

Peygamberimiz (s.a.a.)’in ahlâkı bir meleke halindeydi, öz olarak vardı. Güneş nasıl doğası gereği ışık saçarak ve dünyayı ısıtır; çiçekler nasıl renk ve kokularıyla çevreye güzellikler sunarsa; ağaçlar nasıl türlü meyveler verir, yaratılışlarında var olanları ortaya çıkarırsa; Hz. Muhammed (s.a.a.)’in ahlâki hayatı da o şekilde normal bir seyir içinde sürüp gidiyordu.

Öyle ki, her gören, Peygamberimiz (s.a.a.)’in o fazilette birlikte yaratıldığı kanaatine varırdı. Hiç kimse O’ndan fazilete aykırı bir şeyin görüleceğine inanmazdı. O her zaman muhtaçlara yardım eder; zayıfları korur; tatlı sözlü, güler yüzlü bulunur; izzet ve vakarını muhafaza eder; tevazu ve hoşgörüsünü hiç kimseden esirgemezdi.

Güneş nasıl ki, Allah (c.c.)’a inananın da, inanmayanın da üzerine doğuyorsa, Peygamberimiz (s.a.a.)’in dünyayı kaplayan şefkati de küçük-büyük, genç-ihtiyar, müslim-gayri müslim herkese aynı şekilde yayılırdı.[3]

İşte Hz. Muhammed (s.a.a.), Allah (c.c.) tarafından ‘ebedi risalet’ ile görevlendirilmiş olmak bakımından en büyük ayrıcalığa sahip olması yanında, hem bir insan ve kul olarak ve hem de kendi deyimiyle “ahlâki güzellikleri tamamlamak için gönderilmiş” bir rehber olarak bütün ömrünü erdemli yaşamaya adanmış olması bakımından da en seçkin insandır ve bu yüzden ‘üsve-i hasene’ (güzel örnek)’dir. Yani O’nun ayrıcalığı, yasalar üstü olmasından değil, getirdiği ilkelere titizlikle uymasındandır.

O’nun en yüksek ve örnek erdemlerinden biri de kendisini asla yasalar üstü görmemesidir. Kur’an birçok kez O’na, kendisine vahyedilen hükümlere uymasını emretmiştir. Kur’an’ın O’na verdiği bir talimat olan “Ben Müslümanların ilki olmakla emrolundum”[4] şeklindeki ifade, O’nun diğer bir çok konuda olduğu gibi, ahlâk ve fazilette de bir öncü ve örnek olmasını gerektirir. Bu sebeptendir ki Kur’an’daki bir çok emir ve yasaklar doğrudan O’na hitap eder.[5]

Tasavvuf literatüründe Peygamber ahlâkının, şekil yönünden çok derinlik ve manevi boyutunun ağırlık kazandığı görülür.

Peygamber ahlâkının hikmet yönü ise daha çok İslâm filozoflarının ilgisini çekmiştir. Yani bir fakihin ahlâk anlayışında, davranışların biçim yanı ağırılık kazanırken, yine bir tasavvufçunun gözünde nefsin tezkiyesi, iç arınma ön plana geçerken, bir filozofun ahlâk tefekküründe zihnın geliştirilmesi, aklın hikmete açılması yoluyla üstün mutluluğa ulaşılması amaçlanmıştır.

[1] Ahzab sûresi, 33/21.

[2] Asr-ı Saadette İslâm, M. Çağrııcı.

[3] Peygamberimizin Örnek Ahlakı, M. Paksu.

[4] Zümer sûresi, 39/12.

[5] Asr-ı Saadette İslâm, M. Çağrııcı